

ШОСТИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

Справа № 855/14/25

УХВАЛА

24 листопада 2025 року

м. Київ

Шостий апеляційний адміністративний суд у складі колегії суддів: судді-доповідача: Карпушової О.В., суддів: Епель О.В., Файдюка В.В., розглянувши матеріали позовної заяви Державної служби України з етнополітики та свободи совісті до Релігійної організації КОРЕЦЬКИЙ СВЯТО-ТРОЇЦЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СТАВРОПІГІЙНИЙ МОНАСТІР МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ про припинення релігійної організації,

В С Т А Н О В И В :

04 листопада 2025 року Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (далі –ДЕСС) звернулася до Шостого окружного адміністративного суду в порядку статті 289-9 КАС України, з адміністративним позовом до Релігійної організації КОРЕЦЬКИЙ СВЯТО-ТРОЇЦЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СТАВРОПІГІЙНИЙ МОНАСТІР МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ, в якому просила:

1. Припинити релігійну організацію КОРЕЦЬКИЙ СВЯТО-ТРОЇЦЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СТАВРОПІГІЙНОГО МОНАСТІРЯ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ (ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ 13993497), зареєстровану 23.12.2003 року за адресою: Україна, 34700, Рівненська обл., Рівненський р-н, місто Корець, вул. Київська, будинок 56, в результаті ліквідації.

2. Передати майно, кошти та інші активи, що перебувають у власності релігійної організації КОРЕЦЬКИЙ СВЯТО-ТРОЇЦЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СТАВРОПІГІЙНОГО МОНАСТІРЯ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ (ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ 13993497), зареєстрованої 23.12.2003 року за адресою: Україна, 34700, Рівненська обл., Рівненський р-н, місто Корець, вул. Київська, будинок 56, крім культового, у власність держави.

3. Призначити ліквідатором Заступника Голови Державної служби України з етнополітики та свободи совісті з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Вернера Ігоря Євгенійовича, РНОКПП 2568618291.

4. Визначити строк для подання вимог кредиторів два місяці з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи.

5. Копію рішення, що набрало законної сили, надіслати державному реєстратору відділу адміністративних послуг Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (адреса 01001, Україна, м. Київ, пров. Музейний, буд. 12).

Колегія суддів зауважує, що відповідно до частини першої статті 2 КАС України завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Визначення поняття «адміністративна справа» наведено у пункті 1 частини першої статті 4 КАС України, під якою розуміється переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір.

Пункт другий частини першої статті 4 КАС України містить положення, згідно з якими публічно-правовий спір - це спір, у якому:

- хоча б одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень, і спір виник у зв'язку із виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій; або

- хоча б одна сторона надає адміністративні послуги на підставі законодавства, яке уповноважує або зобов'язує надавати такі послуги виключно суб'єкта владних повноважень, і спір виник у зв'язку із наданням або ненаданням такою стороною зазначених послуг; або

- хоча б одна сторона є суб'єктом виборчого процесу або процесу референдуму і спір виник у зв'язку із порушенням її прав у такому процесі з боку суб'єкта владних повноважень або іншої особи.

Згідно пункту 7 частини першої статті 4 КАС України суб'єкт владних повноважень - орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг.

Тобто, справою адміністративної юрисдикції може бути переданий на вирішення адміністративного суду спір, який виник між двома конкретними суб'єктами суспільства стосовно їхніх прав та обов'язків у конкретних правових відносинах, у яких хоча б один суб'єкт законодавчо уповноважений владно керувати поведінкою іншого суб'єкта, а цей суб'єкт відповідно зобов'язаний виконувати вимоги та приписи такого владного суб'єкта.

Відповідно до норм статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Так само і суд, відповідно до вимог статті 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» здійснюючи правосуддя, є незалежним від будь-якого незаконного впливу.

Суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України та на засадах верховенства права.

Разом з тим, статтею 289-9 КАС України визначені особливості провадження у справах за адміністративними позовами про припинення релігійної організації.

Дія положень цієї статті поширюється на розгляд адміністративних справ про припинення релігійної організації, передбаченої законом.

Відповідно до п.8-2) ч. 2 ст. 245 КАС України, у разі задоволення позову суд може прийняти рішення про припинення релігійної організації, передбаченої статтею 289-9 цього Кодексу, та передачу майна, коштів та інших активів, що перебувають в її власності, крім культового, у власність держави.

Право звернутися з адміністративним позовом про припинення релігійної організації має центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, або орган, уповноважений здійснювати реєстрацію статуту (положення) відповідної релігійної організації.

Отримавши позовну заяву Державної служби України з етнополітики та свободи совісті до Релігійної організації КОРЕЦЬКИЙ СВЯТО-ТРОЦЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СТАВРОПГІЙНИЙ МОНАСТИР МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ про припинення релігійної організації, подану ДЕСС до адміністративного суду в порядку 289-9 КАС України, останню ухвалою Шостого апеляційного адміністративного суду від 10 листопада 2025 року - залишено без руху, встановлено Державній службі України з етнополітики та свободи совісті строк для усунення недоліків позовної заяви до 20 листопада 2025 року.

При цьому, попереджено позивача про те, що у випадку неусунення недоліків позовної заяви, вона буде повернута, відповідно до п.1 ч.4 ст.169 КАС України.

Так, ухвалою від 10 листопада 2025 було запропоновано позивачу, зокрема, уточнити:

- чи виносився припис відносно відповідача про усунення порушень законодавства про свободу совісті та релігійні організації, що є відповідно до ст. 30 Закону 987-ХІІ обов'язковим до виконання, та чи був виконаний відповідачем;

- обґрунтування у відповідності до норм КАС України підсудності частини вимог адміністративному судочинству як:

3. Призначити ліквідатором Заступника Голови Державної служби України з етнополітики та свободи совісті з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Вернера Ігоря Євгенійовича, РНОКПП 2568618291.

4. Визначити строк для подання вимог кредиторів два місяці з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи.

5. Копію рішення, що набрало законної сили, надіслати державному реєстратору відділу адміністративних послуг Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (адреса 01001, Україна, м. Київ, пров. Музейний, буд. 12).

- уточнити, яким саме пунктом Положення чи якою іншою нормою Закону визначено повноваження Державної служби України з етнополітики та свободи совісті звертатися до суду з позовною заявою про припинення релігійної організації у порядку статті 289-9 КАС України.

Позивач на виконання ухвали від 10 листопада 2025 року подав заяву про виконання ухвали суду.

Перевіривши доводи заяви, колегія суддів зазначає наступне.

Позивач зазначив про відсутність припису відносно відповідача про усунення порушень законодавства про свободу совісті та релігійні організації, складеного відповідно до ст. 30 Закону 987-ХІІ, оскільки вважають його винесення є недоцільним та невиконуваним. Оцінку зазначеному має дати суд при розгляді позовної заяви по суті позовних вимог після відкриття провадження у справі.

Щодо повноваження ДЕСС звертатися до суду з позовною заявою про припинення релігійної організації у порядку статті 289-9 КАС України позивач послався на положення, визначених абзацом дванадцятим статті 30 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (далі – Закону 987-ХІІ), що ДЕСС і є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії шляхом звернення до суду з позовом про припинення релігійної організації у випадках, встановлених законом.

Відповідно до вимог статті 28 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» міністерства, інші центральні органи виконавчої влади та їх територіальні органи звертаються до суду, якщо це необхідно для здійснення їхніх повноважень у спосіб, що передбачений Конституцією та законами України.

Отже, позивач довів право звернення до суду з позовом про припинення релігійної організації у порядку статті 289-9 КАС України.

Однак, з приводу вимог щодо призначення ліквідатором заступника Голови ДЕСС з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Вернера Ігоря Євгенійовича (РНОКПП 2568618291) із числа представників ДЕСС, зазначили, що останній 03.06.2025 року відповідно до законів України «Про державну службу», «Про Державний бюджет України на 2025 рік», постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів» (із змінами), призначений на зазначену посаду і виконує свої обов'язки.

Зауважили, що оскільки процедура ліквідації релігійної організації за рішенням суду є новим процесом, та не отримала ще практичного застосування, вважаємо, що ліквідатором має бути працівник ДЕСС, так як згідно Положення Про Державну службу України з етнополітики та свободи совісті, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №812, ДЕСС є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері релігії, корінних народів України, національних меншин (спільнот) України.

Крім того, зазначають, що при припиненні релігійної організації важливо враховувати загальні правила припинення юридичних осіб у разі їх ліквідації, в тому числі за рішенням суду, визначені Цивільним кодексом України, а саме статтею 105, яка визначає, що суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, зобов'язані протягом трьох

робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомити орган, що здійснює державну реєстрацію.

Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, відповідно до цього Кодексу призначають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлюють порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється.

Строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється, не може становити менше двох і більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи.

Частинами 4-5 статті 16 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» закріплено, що у разі виявлення підстав для припинення релігійної організації, встановлених цим Законом, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, або орган, уповноважений здійснювати реєстрацію статуту (положення) відповідної релігійної організації, невідкладно звертається до суду з позовом про припинення релігійної організації.

Рішенням суду про припинення релігійної організації призначається комісія з припинення релігійної організації (ліквідаційна комісія).

Отже, позивач робить висновок, якщо суд приймає рішення про припинення юридичної особи, то суд і визначає ліквідатора та строк заявлення вимог кредитором.

Звернули увагу суду, що «за приписами пункту 2 частини 1 статті 25 «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» державна реєстрація та інші реєстраційні дії проводяться на підставі судових рішень, що набрали законної сили та тягнуть за собою зміну відомостей в Єдиному державному реєстрі, а також що надійшли в електронній формі від суду або державної виконавчої служби відповідно до Закону України «Про виконавче провадження», зокрема, щодо припинення юридичної особи, що не пов'язано з банкрутством юридичної особи.

Згідно з частиною другою статті 91 Цивільного кодексу України цивільна правоздатність юридичної особи припиняється з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення».

Так, надіючи оцінку посиланням ДЕСС на положення Цивільного кодексу України щодо позовних вимог про припинення релігійної організації за рішенням суду та подальшого призначення комісії з припинення релігійної організації (ліквідаційна комісія), колегія суддів не вбачає підстав для прийняття їх в якості усунення недоліків позовної заяви в цій частині, оскільки такими роз'ясненнями позивач не довів належність цих вимог до юрисдикції адміністративного суду, зокрема, для спростування безпідставності об'єднання позовних вимог.

Разом з тим, позивачем не було подано уточнюючого позову, чи заяви про зменшення позовних вимог.

Крім того, п.2 позовних вимог позивачем визнано передати майно, кошти та інші активи, що перебувають у власності релігійної організації **КОРЕЦЬКИЙ СВЯТО-ТРОЇЦЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СТАВРОПГІЙНОГО МОНАСТІРЯ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ** (ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ 13993497), зареєстрованої 23.12.2003 року за адресою: Україна, 34700, Рівненська обл., Рівненський р-н, місто Корець, вул. Київська, будинок 56, крім культового, у власність держави.

При цьому, позивачем для можливого застосування ст. 245 КАС України не було зазначено вичерпного переліку майна, коштів та інших активів, зокрема, не відокремлено культове майно, яке відповідно до цієї статті не підлягає передачі.

Отже, з наданих пояснень позивача вбачається, що ДЕСС було самостійно об'єднано у одне провадження позовні вимоги, що належить розглядати у порядку цивільного та адміністративного судочинства.

Відповідно до частини першої статті 172 КАС України в одній позовній заяві може бути об'єднано декілька вимог, пов'язаних між собою підставою виникнення або поданими доказами, основні та похідні позовні вимоги.

Водночас, згідно частини четвертої названої статті КАС України не допускається об'єднання в одне провадження кількох вимог, які належить розглядати в порядку різного судочинства, якщо інше не встановлено законом.

Аналогічне правило викладене в частині шостій статті 21 КАС України, згідно якої не допускається об'єднання в одне провадження кількох вимог, які належить розглядати в порядку різного судочинства, якщо інше не встановлено законом.

При цьому, колегія суддів звертає увагу, позивачу надавався час для уточнення позовних вимог, проте позивачем, зокрема, не наведено такого Закону, який би допускав об'єднання таких вимог в одне провадження, які належить розглядати в порядку адміністративного судочинства.

Так, системний аналіз наведених норм дає підстави для висновку щодо неможливості об'єднання в одне провадження позовних вимог, які належить розглядати в порядку різного судочинства.

Роз'єднання позовних вимог з їх подальшим розглядом адміністративним судом за таких обставин є неможливим.

Пунктом 6 частини четвертої статті 169 КАС України передбачено, що позовна заява повертається позивачеві, якщо ним порушено правила об'єднання позовних вимог (крім випадків, в яких є підстави для застосування положень статті 172 цього Кодексу).

З огляду на зміст та юридичну природу обставин, описаних у позовній заяві, колегія суддів вважає, що КАС України не передбачає можливості розгляду Шостим апеляційним адміністративним судом позову, у якому об'єднано вимоги, що належить розглядати за правилами різної юрисдикції.

Такий підхід щодо неможливості об'єднання позовних вимоги, що належить розглядати за правилами різної юрисдикції, спрямований головним чином на забезпечення дотримання принципу ефективного захисту порушеного права особи судом встановленим законом.

Отже, підсумовуючи вищенаведене, та враховуючи у недоведеності позивачем на виконання ухвали про залишення позовної заяви без руху наявність підстав звернення до Шостого апеляційного адміністративного суду з вимогами щодо ліквідаційної процедури, колегія суддів вважає, що позивачем не усунуто недоліки позовної заяви в повному обсязі, що потягло порушення правил об'єднання позовних вимог.

При цьому, суд звертає увагу, що повернення позовної заяви не є перешкодою для звернення до суду у разі дотримання імперативних положень процесуального закону щодо об'єднання позовних вимог встановлених статтею 172 КАС України.

Так, відповідно до частини восьмої статті 169 КАС України, повернення позовної заяви не позбавляє права повторного звернення до адміністративного суду в порядку, встановленому законом.

Отже, Державна служба України з етнополітики та свободи совісті не позбавлена права повторно звернутися до суду з позовом в порядку ст. 289-9 КАС України, який, з урахуванням висновків даної ухвали, буде відповідати положенням КАС України.

Керуючись статтями 169, 171, 243, 248, 256 Кодексу адміністративного судочинства України, суд -

У Х В А Л И В :

Позовну заяву Державної служби України з етнополітики та свободи совісті до Релігійної організації КОРЕЦЬКИЙ СВЯТО-ТРОЦЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СТАВРОПІГІЙНИЙ МОНАСТИР МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ про припинення релігійної організації - повернути позивачеві.

Повідомляємо Державну службу України з етнополітики та свободи совісті про обов'язок опублікування оголошення про постановлення даної ухвали разом із копією відповідного судового рішення в цій адміністративній справі на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, або органу, уповноваженого здійснювати реєстрацію статуту (положення) відповідної релігійної організації відповідно п. 5 ст. 289-9 КАС України.

Через три дні з дня оприлюднення такого оголошення вважається, що учасники справи і всі заінтересовані особи належним чином повідомлені про ухвалення і зміст оприлюдненого судового рішення у ній.

Апеляційна скарга на ухвалу суду подається протягом десяти днів з дня її оприлюднення відповідно до частини п'ятої статті 289-9 КАС України.

Судом апеляційної інстанції в адміністративній справі, передбаченій частиною першою цієї статті, є Верховний Суд у складі колегії Касаційного адміністративного суду не менше ніж із п'яти суддів.

Колегія суддів:

О.В. Карпушова

О.В. Епель

В.В. Файдюк